

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

14. aprill 2011 *

Kohtuasjas C-522/09,

mille ese on ELTL artikli 258 alusel 15. detsembril 2009 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: D. Recchia ja L. Bouyon, kohtudokumentide kätetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Rumeenia, esindajad: esialgu A. Popescu, L.-E. Batagoi, M.-L. Colonescu, A.-R. Arşinel ning J. S. Smaranda, hiljem neli viimast,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: rumeenia.

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja esimees J.-C. Bonichot, kohtunikud: K. Schiemann, L. Bay Larsen (ettekandja), C. Toader ja A. Prechal,

kohtujurist: J. Kokott,
kohtusekretär: ametnik R. Şereş,

arvestades kirjalikus menetluses ja 13. jaanuari 2011. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Euroopa Komisjon palub oma hagiavalduses Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Rumeenia ei ole erikaitsealadena klassifitseerinud arvuliselt ja suuruselt piisavalt selliseid alasid, mis on nõukogu 2. aprilli 1979. aasta direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (EÜT L 103, lk 1; ELT eriväljaanne 15/01, lk 98) (edaspidi „linnudirektiiv”) I lisas loetletud linnuliikide ning selles lisas nimetatata rändliikide

kaitseks kõige sobivamad, siis on Rumeenia rikkunud kohustusi, mis tulenevad talle selle direktiivi artikli 4 lõigetest 1 ja 2.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 2 Linnudirektiivi artikli 4 lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. I lisas nimetatud liikide elupaikade kaitseks tuleb rakendada erimeetmeid, et kindlustada nende liikide säilimine ja paljunemine levikualal.

Sellega seoses võetakse arvesse järgmist:

- a) väljasuremisohus liigid;

- b) liigid, mis on tundlikud teatavate muutuste suhtes oma elupaigas;

- c) liigid, mida peetakse nende väikesearvuliste asurkondade või piiratud kohaliku leviku tõttu haruldaseks;

- d) teised liigid, mis oma elupaiga eripära tõttu nõuavad erilist tähelepanu.

Hindamisel võetakse arvesse arvukuse arengutendentse ja muutumist.

Liikmesriigid klassifitseerivad erikaitsealadena nende liikide kaitseks eelkõige arvuliselt ja suuruselt kõige sobivamad alad, võttes arvesse nende liikide kaitsenõudeid geograafilistel maismaa- ja merealadel, kus käesolevat direktiivi kohaldatakse.

2. Liikmesriigid võtavad samalaadseid meetmeid I lisas nimetamata, kuid reeglipäraselt esinevate rändliikide ja nende pesitsus-, sulgimis- ja talvitusalade ning rändepeatuspaikade suhtes, pidades silmas nende kaitsmise vajadust geograafilistel maismaa- ja merealadel, kus käesolevat direktiivi kohaldatakse. Sel eesmärgil pööravad liikmesriigid erilist tähelepanu märgalade ja eelkõige rahvusvahelise tähtsusega märgalade kaitsele.”

- 3 1. jaanuaril 2007 jõustus Bulgaaria Vabariigi ja Rumeenia Euroopa Liiduga ühinemise leping (ELT 2005 L 157, lk 11). Vastavalt akti Bulgaaria Vabariigi ja Rumeenia ühinemistingimuste ja Euroopa Liidu aluslepingutesse tehtavate muudatuste kohta (ELT 2005 L 157, lk 203) artikli 53 lõikele 1 jõustab Rumeenia meetmed, mida on vaja, et ta võiks alates ühinemiskuupäevast järgida direktiive EÜ artikli 249 tähenduses,

kui selles aktis ei ole ette nähtud muud tähtaega. Lisaks sätestab nimetatud artikkel, et Rumeenia teatab kõnealustest meetmetest komisjonile hiljemalt ühinemiskuupäevaks või, kui see on asjakohane, nimetatud aktis ette nähtud tähtajaks.

- 4 Kuna sama akt ei sätesta ei üleminekuperioodi erikaitsealadena klassifitseerimiseks vastavalt linnudirektiivi artikli 4 lõigetele 1 ja 2 ega kindlat tähtaega selle direktiivi üleminekumeetmetest teatamiseks, siis oleks Rumeenia pidanud nimetatud direktiivi rakendamiseks ettenähtud meetmed ning eelkõige selle sättega seotud meetmed võtma vastu hiljemalt ühinemiskuupäevaks.

Kohtueelne menetlus

- 5 Kuna Rumeenia ei esitanud linnudirektiivi artikli 4 lõigete 1 ja 2 alusel nõutavat siseriiklikku erikaitsealade loendit, leidis komisjon, et jättes vajalikud erikaitsealad klassifitseerimata, on see liikmesriik rikkunud nende sätetega ettenähtud kohustust ning saatis talle seega 23. oktoobril 2007 märgukirja.
- 6 Seoses sellega täpsustas märgukiri järgmist:

„Rumeenia valitsus ei ole aga käesolevaks hetkeks siseriiklikku erikaitsealade loendit komisjonile esitanud. Sellest tulenevalt võib järeldada, et kuna Rumeenia ei ole asjakohaseid erikaitsealad klassifitseerinud, siis ei ole ta täitnud oma kohustust võtta linnudirektiivi artikli 4 lõigetes 1 ja 2 sätestatud meetmed.

Seega leiab komisjon, et kuna Rumeenia ei ole erikaitsealadena klassifitseerinud arvuliselt ja suuruselt selliseid alasid, mis on [linnudirektiivi] I lisas loetletud linnuliikide ning Rumeenia territooriumil reeglipäraselt esinevate rändliikide kaitseks kõige sobivamad, siis ei ole Rumeenia täitnud nimetatud direktiivi artikli 4 lõigetest 1 ja 2 tulenevaid kohustusi.”

- 7 Oma 21. detsembri 2007. aasta vastuses osutas Rumeenia, et erikaitsealadena klassifitseerimise kohta on võetud vastu valitsuse otsus ning see on koos selle lisadega, mis sisaldavad erikaitsealade loendit, avaldatud 31. oktoobri 2007. aasta *Monitorul Oficial al României*'s.
- 8 Leides, et erikaitsealadena klassifitseeritud alad ei olnud linnudirektiivi I lisas loetletud linnuliikide ja rändliikide kaitse eesmärke arvesse võttes arvuliselt ja suuruselt piisavad, esitas komisjon 23. septembril 2008 põhjendatud arvamuse, kutsudes Rumeeniat võtma arvamuse järgimiseks vajalikke meetmeid.
- 9 Rumeenia ametivõimud vastasid komisjoni põhjendatud arvamusele 25. novembri 2008. aasta kirjaga, väites eelkõige, et komisjon on muutnud menetluse eset, kuna märgukiri põhines erikaitsealade loendi edastamata jätmisel, samas kui põhjendatud arvamus käsitleb erikaitsealade arvuliselt ja suuruselt ebapiisavat klassifitseerimist. Samuti esitasid nad tõenditele tuginedes põhjused, mis õigustavad teatavate alade täielikku või vajadusel osalist määramata jätmist.
- 10 Leides, et Rumeenia rikub jätkuvalt kohustusi, esitas komisjon 15. detsembril 2009 kõnesoleva hagi.

Hagi

Vastuvõetavus

Poolte argumendid

- 11 Rumeenia esitab hagi vastuvõetamatuse vastuväite põhjendusel, et komisjon muutis selle eset. Nimelt heitis ta märgukirjas liikmesriigile ette, et too ei esitanud erikaitsealade loendit, samas kui põhjendatud arvamuses viitas ta, et erikaitsealad on arvuliselt ja suuruselt ebapiisavalt määratud. Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab põhjendatud arvamus aga tuginema samadele väidetele kui need, millele on viidatud märgukirjas.
- 12 Rumeenia sõnul osutas komisjon määratud erikaitsealade arvulisele ja suuruselisele ebapiisavusele esimest korda põhjendatud arvamuses nii, et Rumeenia ametivõimudel ei olnud mingit põhjust ega võimalust oma vastuses märgukirjale nimetatud alade määramise piisavust tõendada. Lisaks väidab kostjaks olev liikmesriik, et märgukirjale vastamise ja põhjendatud arvamuse vahelisel ajavahemikul ei olnud Rumeenia teadlik määramise ebapiisavusest nii, et ta ei saanud kohtueelse menetluse algusest saadik sobivat kaitset ette valmistada.
- 13 Komisjon vaidleb vastu, et ta heitis märgukirjas Rumeeniale ette, et too ei ole talle esitanud linnudirektiivi artikli 4 lõigetes 1 ja 2 nõutud erikaitsealade loendit ning sobilike erikaitsealade määramata jätmisega on ta rikkunud nende sätetega kehtestatud kohustusi. Põhjendatud arvamuses täpsustas komisjon peale siseriiklike ülemineku-meetmete hindamist, et kõnealuseid sätteid silmas pidades ei ole erikaitsealadena

klassifitseeritud alad arvuliselt ja suuruselt piisavad. Sellega seoses meenutab ta, et vastavalt Euroopa Kohtu praktikale ja eelkõige vastavalt 30. novembri 2006. aasta otsusele kohtuasjas C-32/05: komisjon *vs.* Luxembourg (EKL 2006, lk I-11323, punkt 56) on väide puuduliku ülevõtmise kohta igal juhul hõlmatud direktiivi täies ulatuses ülevõtmata jätmisel põhineva väitega ja on viimasega võrreldes teisejärguline.

- 14 Lisaks väidab komisjon, et kuigi märgukiri ja põhjendatud arvamus peavad põhinema samadel väidetel, siis ei saa see nõue minna nii kaugele, et eeldada, et väited kattuksid täielikult, kui vaidluse eset ei ole laiendatud ega muudetud, vaid vastupidi kitsendatud. Seega ei ole Rumeenia kaitseõigusi rikutud.

Euroopa Kohtu hinnang

- 15 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et kohtueelse menetluse eesmärk on anda asjaomasele liikmesriigile võimalus ühelt poolt täita liidu õigusest tulenevad kohustused ja teiselt poolt esitada tulemuslikult komisjoni etteheidetele vastuväited (vt eelkõige 7. juuli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-147/03: komisjon *vs.* Austria, EKL 2005, lk I-5969, punkt 22 ja viidatud kohtupraktika).
- 16 Nimelt on asjaomase liikmesriigi võimalus omapoolseid märkusi esitada, isegi kui ta otsustab seda mitte kasutada, oluline EL toimimise lepinguga ettenähtud garantii ja sellest kinnipidamine on liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse õiguspärasuse seisukohalt oluline menetlusnorm (vt eelkõige 15. detsembri 1982. aasta otsus kohtuasjas 211/81: komisjon *vs.* Taani, EKL 1982, lk 4547, punkt 9).

- 17 Käesoleval juhul tuleb sedastada, et komisjon tegi oma märgukirjaga Rumeenia-
le sisuliselt etteheite, et ta ei ole esitanud siseriiklikku erikaitsealade loendit, ning
sellele väitele tuginedes järeltas ta üldjoontes, et see liikmesriik on rikkunud oma
kohustust klassifitseerida sobilikud erikaitsealad linnudirektiivi artikli 4 lõigete 1 ja 2
tähtsuses.
- 18 Lisaks sellele esitas Rumeenia vähem kui kahe kuu jooksul pärast märgukirja saa-
mist – 21. detsembril 2007 – komisjonile vahepeal klassifitseeritud erikaitsealade
siseriikliku loendi, millest nähtub, et see liikmesriik klassifitseeris linnudirektiivi
artikli 4 lõikeid 1 ja 2 kohaldades suure arvu erikaitsealaid. Ometi heitis komisjon
23. septembril 2008 esitatud põhjendatud arvamuses sellele liikmesriigile üksikas-
jalikele argumentidele tuginedes ette, et lähtuvalt linnudirektiivi artikli 4 lõigetest 1
ja 2 klassifitseeris too erikaitsealaid arvuliselt ja suuruselt ebapiisavalt, ilma et ta
oleks eelnevalt andnud liikmesriigile võimaluse sellega seoses omapoolseid märkusi
esitada.
- 19 Selline juhtum eristub seega selgelt eelnevalt komisjoni poolt esile toodud juhtumist,
milles tehti eespool viidatud kohtuotsus komisjon vs. Luksemburg. Nimelt ei teata-
nud kohtuasjas, milles see kohtuotsus tehti, Luksemburgi Suurhertsogriik kohtueel-
ses menetluses ühestki meetmest kõnealuse direktiivi ülevõtmiseks ning sellega jättis
ta mulje, nagu võetaks ülevõtmiseks vajalikud meetmed kohe vastu. Alles hiljem, kui
komisjon pöördus Euroopa Kohtusse, väitis see liikmesriik oma repliigis, et kõnealuse
direktiivi nõuetekohase ülevõtmise tagamiseks on seadus vastu võetud. Sellistel asja-
oludel leidis Euroopa Kohus, et kui kohtueelses menetluses on saavutatud selle ees-
märk kaitsta vastava liikmesriigi õigusi, siis ei saa see liikmesriik komisjonile ette hei-
ta, et komisjon on laiendanud või muutnud kohtueelses menetluses määratletud hagi
eset, kuna komisjon täpsustas pärast seda, kui ta oli liikmesriigile ette heitnud direk-
tiivi täies ulatuses ülevõtmata jätmist, oma repliigis, et direktiivi väidetav ülevõtmine

asjassepuutuva liikmesriigi poolt, millele viimane esimest korda viitas kostja vastuses, on selle direktiivi teatavate sätete osas igal juhul nõuetele mittevastav või mittetäielik (eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Luksemburg, punktid 54–56).

- ²⁰ Seega tuleb esitatud põhjendustest lähtudes sedastada, et pärast põhjendatud arvamuses Rumeeniale etteheidetud rikkumine ei olnud märgukirjas piisavalt tuvastatud ning kohtueelses menetluses ei ole saavutatud selle eesmärki kaitsta asjaomase liikmesriigi õigusi esitada oma märkusi komisjoni poolt esitatud etteheidete suhtes nii, et lagi tuleb tunnistada vastuvõetamatuks.

Kohtukulud

- ²¹ Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna Rumeenia esitas nõude jätta kohtukulud komisjoni kanda ning kohtuotsus on tehtud viimase kahjuks, jäetakse kohtukulud komisjoni kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

- 1. Jätta lagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.**
- 2. Mõista kohtukulud välja Euroopa Komisjonilt.**

Allkirjad